Pélé Yoets

Daat - Dalet

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לג, א) כל מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו. ועוד אמרו (ויקרא רבה א טו) מי שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו. ואמרו עוד (ברכות לג, א) כל מי שיש בו דעת כאלו נבנה בית המקדש בימיו. ואמרו עוד (שם) גדולה דעה, על כן קבעוה ברכה ראשונה לאמצעיות. ואמרו עוד (ויק"ר א ו ,תנחומא ויקרא א) דעה חסרת מה קנית, ואם דעה קנית מה חסרת. ובאמת בדעת תלוי כל היהידות וכל שלמות האדם וכל טובת העולם הזה והעולם הבא, וזה כל האדם:

ובודאי שמה שהחמירו בענש וגנות מי שאין בו דעת הוא למי שהיה יכול ללמד דעת ומחמת התרשלותו וגאותו ולכתו אחר יצרו לא למד דעת. והדעת האמור כאן אינו לדעת לפלפל בחכמה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה (אבות א, יז), וצריך דעת לדעת ולהתנהג בדרך ישרה על ידי התורה כראוי לאיש יהודי, ולהתנהג במדות טובות וישרות בשלום ובמישור עם כל אדם, ולקבל הכל בשמחה ובטוב לבב, ולהיות שמח בחלקו, ולהתנהג בדרך ארץ, ולעשות הטוב והישר בעיני אלקים ואדם, כי כן מחיב השכל והדעת הישר. ובאמת אמרו (סוטה ג א) אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות: והדעת היותר גדול שצריך, הוא להכיר לעצמו שאין בו דעת, ולבקש לעולם ללמד דעת מכל אדם, וכל שכן ממי שגדול ממנו בחכמה ובשנים שצריך ללמד דעת ממנו, או מספרים ומפי סופרים ילמד אדם איזוהי דרך ישרה, ואפלו אם אין דעתו מסכמת לדעתם יבטל דעתו מפני דעתם, ויאמין

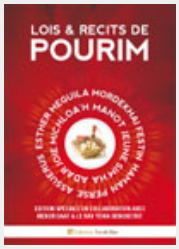

Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie"..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

באמונה שלמה שאם ריק הוא ממנו, מחמת קצר ידיעתו וחסר הבנתו, ולעולם בישישים חכמה, וארך ימים תבונה (איוב יב ב) וזו היא רעת האדם בארץ, שהוא חכם בעיניו ודרך איש ישר בעיניו, לכן בזאת יתהלל חכם בחכמתו, כשיחכם להכיר שאין בו דעת וכשיכיר שאינו מכיר חסרונו. וכבר אמר החכם (עי' אוצר המשלים והפתגמים) אין לי שום ידיעה ודאית, אלא מה שידעתי שלא ידעתי. ואמר החכם (שם) לא ידעתי שידעתי עד שידעתי שלא ידעתי. ועל כן אמר שלמה בחכמתו (קהלת א יח) יוסיף דעת יוסיף מכאוב. כי יוסיף להכיר חסרונו ושפלותו ודלותו. וזה במלי דשמיא, אבל במלי דעלמא יוסיף דעת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה (ישעיהו לה י) כי לפי הדעת הישר אין מקום להצטער ולא להקפיד ולא לכעס על שום דבר שבעולם, ומי שדעת קנה דומה לו כאלו אינו חסר כלום כאלו היה לו הארץ ומלואה, כי הכל הבל ורעות רוח, וכל דעבד רחמנא לטב עבד (ברכות ס ב) (ונכתב עוד בקנטרס "בית תפלה" בברכת "אתה חונן"):

ומאחר שהכל תלוי בדעת צריך להזדרז מאד לקנות דעת על ידי היותו שומע לעצה ולומד בספרים ושומע בלמודים. וזה הסימן יהיה בידו, שכשידע שאינו יודע כלום אז ידע שקנה ידיעה אמתית. ועל זאת יתפלל כל חסיד לפני האל החונן לאדם דעת, שיחננו מאתו חכמה ודעת, למען דעת את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה כדת מה לעשות בלי מגרעת. וגם לענין הממון ושמירת הגוף צריך דעת, שהרי כתיב (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו. וכתיב (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה. ואף דכתיב (שם ט יא) לא לחכמים לחם. וכתיב (משלי ל כב) ונבל כי ישבע לחם. פשר דבר הוא לזה וכיוצא בזה, דשלשה מיני גזרות יש. לפעמים נגזר עליו דוקא שיהא עשיר, עליו נאמר (שמואל א ב ז) אף מרומם, שאף הקדוש ברוך הוא מרומם אותו אפלו נגד רצונו. וכן אם נגזר עליו שיהא חי ובריא. אולם, אם יעבר במים לא ישטפוהו ואם

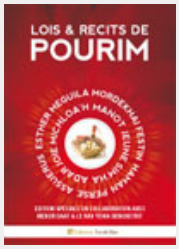

Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie"..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

ילך במו אש לא יכוה. ואם נגזר עליו שיהא עני או שימות או שיהא מדכא ביסורין, אם ייגע במועצות ודעת כל יגיעו לריק ולא יוכל לבטל גזרת שמים כי לא יחדל אביון. ואם גופו יהיה שומר, שוא שקד שומר ולא יוכל לבטל גזרת שוכן רומה שתקות אנוש רמה:

אמנם יש שיגזרו עליו מן השמים שיהיה לו החיים והשלום והעשר על פי הטבע לפי חריפותו והשתדלותו ולפי שמירתו והנהגתו, על כן למחש בעי שמא כך גזרה חכמתו יתברך לתן לאיש כפי דעתו ויגיעתו, לכן יצא אדם למלאכתו ולעבודתו ויעין מאד כפי דעתו איזה דרך ישכן אור להביא טרף לביתו ולשמר בריאותו, וגם ה' יתן הטוב, אך בתנאי שלא יבטל עבודת קונו בשביל ממונו ולא ייגע להעשיר במידי דאסיר ולא יבטל את התורה כדי לשמר את גופו בשמירה יתרה, כי זה ודאי ה' לא צוה והוא דבר שבחובה ומונע את הטובה, ודומה למכבה את האש בתבן שירבה להבה:

וכל האמור בענין הוא למי שאינו עושה רצון שוכן ערץ צריך לנהג מנהג דרך ארץ, ולמי שעושה מלאכתו קבע, הוא נתון תחת הטבע, אבל האיש הירא את ה' אשר בתורת ה' חפצו ובמצותיו חפץ מאד ועושה תורתו קבע ומלאכתו עראי, יצו ה' אתו את הברכה למעלה מן המערכה, וגופו יהיה בריא וחזק כביר כח, אף כי ירבה ענויים ועמל וטרח קווי ה' יחליפו כח, הון ועשר בביתם בלי מגרעת, מדעת ושלא מדעת. וזה פרוש הפסוק (משלי טז כ) משכיל על דבר ימצא טוב ובוטח בה' אשריו. רוצה לומר שאינו משכיל על דבר אלא בוטח בה', אשריו:

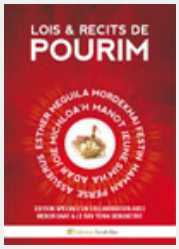

Lois & Récits de POURIM

Comprendre le sens et appliquer les lois de la joyeuse fête de Pourim. L'histoire détaillée de la Méguila d'Esther, réflexions sur la vraie joie"..."

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions